

Steen Thrane Hansen (f.1953) er nu pensioneret fra finansbranchen, hvor han startede som elev i Roskilde Sparekasse, og siden tog turen med til DK Sparekassen, Bikuben, BG Bank og endelig Danske Bank. Steen gik på pension i 2019, og bruger bl.a. en del af sin tid på slægtsforskning.

Det viser sig, at ejeren af Bondetinget 17-23 i perioden 1769-1777 Mathias Saul er at finde langt tilbage i Steens stamtræ, hvilket naturligvis har ført til en nøjere granskning af Mathias Sauls liv og levned.

Steen Thrane Hansen har transskriberet en lang række samtidige dokumenter med relation til Mathias Saul, og blandt dem finder vi også et afsnit, som vedrører Bondetinget 17-23.

Forhistorien er, at Mathias Saul sælger sin ejendom til værtshusholder og spækhøker Svend Boeman, men denne går konkurs og forlader byen sammen med sin hustru, og efterlader ejendom og indbo til offentlig auktion i 1782. Samtidig dør Mathias Saul, så det er hans enke der må forsøge at redde et stort tilgodehavende på 250 Rigsdaler. Det gør hun ved at overtage ejendommen og senere videresælge den. Hun har dog i mellemtiden giftet sig igen med kleinsmed Johan Friedrich Rossau, så det er ham der formelt står som sælger i oktober 1784. Auktionen over Bondetinget er ganske interessant, fordi den giver et indblik i hvem der bor i lejlighederne, og hvor meget det har kostet i husleje.

Enhver der kaster et blik i protokollen kan se, at den gamle håndskrift er en stor udfordring, for i visse passager er det praktisk taget umuligt at tyde den gamle tekst, men Steen Thrane Hansen har gjort et kvalificeret forsøg.

Essensen af Indledningen til behandlingen af konkursboet lyder som følger:

Skifte udi Svend Boemans konkursbo 15. juli 1782.

Både Svend og hans hustru har været bortrejst i nogen tid, og hans hus og møbler er begæret på offentlig auktion. Hans hus på Bondetinget søndre side beliggende består af 29 fag ege bindingsværk indrettet til 7 lejeboliger, der henvises til skøde af 28. november 1777. Af de 7 lejeboliger er de 6 udlejet.

Lidt senere i auktionsprotokollen er lejerne og udlejningsstatus beskrevet.

Det relevante og originale afsnit fra auktionsprotokollen kan du læse [her](#), og transskribtionen lyder således:

- 1. en bolig næst Maglekildestrædet lejet af daglejer Peder Frandsen til påsken næst kommende imod 6 RD hver år, hvoraf det halve af ham bliver at betale til næstkommende Michali (Redaktionel tilføjelse: d.v.s. Michaëlis/Mikkelsdag den 29. september) med 3 RD og det øvrige til påske med 3 RD.*
- 2. den næste bolig denne lejet af Andreas Hjort til samme tid og samme afgift som ovenmeldt*
- 3. den næstved lejet af Brant Uhrmager til næstkommende Michali. Han betaler ½ års husleje med 3 RD og endvidere fra samme tid bliver han lejer af huset til påske mod 3 RD afgift.*

4. den følgende er lejet af Johannes tambour som nuværende - tilstod at quittere denne lejevåning. Efter madam Bigants beretning lejet til Jørgen kalkslager for 3RD om halvåret.
5. Den følgende lejet af garversvend Thomas Hansen Hingsberg, som efter madam Bigants beretning skulde quittere til Michali dag, men da bemeldte Hingsberg - som var nærværende - påstod at ville bebo det fremdeles, såsom han ingen lovlig opsigelse havde fået, så blev hand og samme tilstået ????. Til Michalisdag svare Hingsberg 3 RD og 3RD til påske.
6. Én igen påfølgende lejebolig haver Wistenberg soldat, hvis hustru her var tilstede, og som erklærede at hendes mand havde lejet samme af Svend Boeman til næstkommende påske, men madam Bigant derimod erklærede, at hun ikke var noget bevidst derom, men tværtimod troede, at Wistenbergs hustrus gengivende ikke var rigtig, siden hun troede at hendes moder havde tilsagt Johannes skoflikker som fra Michalis dag. Imidlertid da ingen bevis kunne skaffes herom forbliver Wistenberg lovligen fremdeles til påske, og da han til Michalis dag har beboet huset tilligemed en anden lejer nævnt Knudsdatter svare denne sidste som da kvittere for ½ år 3 RD og Wistenberg for det tilkommende øvrige halve år 3 RD. Og som Johannes tambour - som var nærværende - og erklærede, at han rigtig nok havde fortalt Svend Boemans hustru den bolig Wistenberg bebor, formedelst at bemeldte Wistenberg, der påstår ikke at være lovligt opsagt og dermed er sat i forlegenhed, så da madam Bigant har erklæret at være vidende om Johannes tambours forgivende, blev han tilstået den 7. og sidste våning fra Michali næstkommende mod 3 RD hver halve år. Og som madam Bigant anmeldte at garversvend Thomas Hingsberg skylder her til boet husleje til påske sidst 3 RD og foruden 1 RD., daglejer Frandsen 4 skilling og Anne Knudsdatter, som beboer en af våningerne, 2 skilling. Madam Bigant desuden fremlagde en kvitteringsbog på betalte renter af den i her huset gående capital tilhørende Mathias Sauls enke.....

Som allerede nævnt, er der nogle uklarheder, men det står klart at husarerne er ved at gøre deres indtog i ejendommen. Det ser ud til at der (formentlig) i 1782 bor tre husarer i ejendommen - fem år senere i 1787 bor der 6 husarer på stedet, og dertil er der gjort plads til 10 heste fordelt på to stalde.

I den tredje bolig set fra Blågårdsstræde - den bolig som Mathias Saul ved salget til Svend Boeman havde været så forudseende at sikre sig udlejningsretten til, for at kunne påtage sig borgerforpligtelsen til at deltage i indkvarteringen af husarerne - er beboeren således med stor sandsynlighed en del af husarregimentet, og hans fulde navn er Johan Andreas Brant - åbenbart med tilnavnet "uhrmager" - hans profession.

Man kan i forbindelse med de øvrige lejere : Johannes "tambour" - Johannes "skoflikker" - Jørgen "kalkslager" og soldat Wistenberg se, at det ikke har været ualmindeligt at benytte en praksis, hvor den benyttede navngivning har knyttet sig til deres erhverv.

Vi kan se at der er nogle diskussioner om de forskellige lejemål, men også at der tilsyneladende findes løsninger - og det står klart at prisen på lejemålene har været 6 rigsdaler om året.

Den omtalte madam Bigant er Svend Boemans steddatter, som åbenbart har været indkaldt til retsmødet som "vidne".

Enden på det hele blev så, at enkefru Saul købte ejendommen tilbage, og ved videresalget i 1784 får hun og hendes nye mand Johannes F. Rossau et nyt tilgodehavende på 210 Rigsdaler hos en mere solid køber, så om end det nye tilgodehavende blev mindre end de oprindelige 250 Rigsdaler, så tyder omstændighederne på at Mathias Saul måske har solgt ejendommen til en mindre overpris til Svend Boeman, så en del af tabet er nok lidt "fiktivt".

Transskription v/Steen Thrane Hansen

Øvrige kommentarer Steen Thrane Hansen og Kurt Buchtrup

27. december 2022